
OPHRYS LACAITAE LOJAC. IN ITALIË

C.A.J. KREUTZ

Zusammenfassung

Während einer kurzen Exkursion in Italien wurden zwei wichtige Standorte von *Ophrys lacaitae* besucht. Diese werden hier beschrieben.

Summary

During a short visit to Italy in June 1993 two important sites of *Ophrys lacaitae* were visited. They are described in this article.

Ophrys lacaitae behoort ongetwijfeld tot de mooiste *Ophrys*-soorten van Europa. De soort heeft slechts een relatief klein verspreidingsgebied. Zij komt alleen in het midden en zuiden van Italië en op Sicilië voor. *O. lacaitae* heeft veel kenmerken gemeen met *O. oxyrhynchos* TOD., een soort die hetzelfde areaal bezit als *O. lacaitae*. Voor de meeste orchideeënzoekers blijft *O. lacaitae* een ongeziene soort, aangezien zij pas laat bloeit. Over het algemeen ligt de bloeitijd nog zelfs na die van *O. apifera*, die normaliter in de meeste gebieden tot de laatst bloeiende *Ophrys*-soorten behoort. Het vroegst bloeit *O. lacaitae* op Sicilië, soms al vanaf eind april. In het overige deel van Italië bloeit zij pas in juni.

Tijdens onze reis naar Griekenland in juni 1993 deed zich de gelegenheid voor om enkele groeiplaatsen van *Ophrys lacaitae* te bestuderen. Er werden respectievelijk een vindplaats in Midden- en een in Zuid-Italië bezocht.

De groeiplaats in Midden-Italië bevindt zich aan de weg van Castel del Sangro naar Isernia in de omgeving van Forlì de Sannio in de provincie Isernia. Het is één der noordelijkste groeiplaatsen van *Ophrys lacaitae*. Het betreft een uitgestrekt droog grasland met onder meer opslag van eiken en bremstruweel. In totaal werden 21 exemplaren gevonden. Op 8 juni 1993 waren de meeste planten in volle bloei, maar er werden ook exemplaren aangetroffen, die bijna uitgebloeid waren of die nog in knoptoestand waren. De meeste andere orchideeënsoorten waren reeds uitgebloeid. Van *O. apifera* was nog één exemplaar deels in bloei. Exemplaren van *Himantoglossum adriaticum* stonden in volle bloei. De laatstgenoemde soort werd ook nog op andere plaatsen in hetzelfde gebied gevonden,

meestal in wegbermen. Op beschaduwde plaatsen stonden enige vertegenwoordigers van het geslacht *Epipactis* in knop. Wat betreft habitus leken deze planten veel op *E. muelleri*, maar bij het openen van enkele bloemen bleek, dat ze wel van een rostellum waren voorzien. Nader onderzoek wees uit, dat het *E. helleborine* ssp. *latina* Rossi & E. Klein betrof. Deze soort werd door ons een maand later op de klassieke groeiplaats bij Percile, ten noordoosten van Rome, bestudeerd en gefotografeerd. Verder werden nog *Anacamptis pyramidalis*, *O. fusca*, *O. holoserica* ssp. *holoserica* (een laat bloeiende vorm, maar beslist niet *O. holoserica* ssp. *elatior*), *Orchis coriophora* ssp. *fragrans*, *Serapias lingua* en *S. vomeracea* ssp. *vomeracea* gevonden.

Ophrys lacaitae, habitus van enkele planten, Brienza, 9-6-1993

Een dag later, op 9 juni 1993, werd een groeiplaats in het zuiden van Italië bezocht, nl. bij Brienza, ten zuidwesten van Potenza. Op deze groeiplaats was duidelijk zichtbaar, dat *Ophrys lacaitae* laat bloeit. De vegetatie op de vindplaats was onder invloed van het warme klimaat voor het grootste deel verschroeid en er hing een gele waas over het terrein. Het was nogal merkwaardig om te zien hoe op deze vindplaats *O. lacaitae* mooi in bloei stond.

foto's op pag. 49: 1 2
 3 4

1. *Ophrys holoserica* × *lacaitae*, Forlì (Isernia, It.), mei 1993 (H. Dekker)
2. *Ophrys lacaitae*, Forlì del Sannio (It.), 8-6-1993 (C.A.J. Kreutz)
3. *Epipactis albensis*, bloemen, Veseli nad Moravou, 19-8-1993 (C.A.J. Kreutz)
4. *Epipactis albensis*, habitus, Veseli nad Moravou, 19-8-1993 (C.A.J. Kreutz)

In dezelfde terrein werden nog een bloeiende plant van *O. tenthredinifera*, een van *O. fusca* en enkele exemplaren van *Anacamptis pyramidalis* alsmede *A. pyramidalis* var. *albiflora* gevonden. Dat hier nog *O. tenthredinifera* en *O. fusca* in bloei aangetroffen werden, is op z'n minst opmerkelijk te noemen. In deze streek bezit *O. lacaitae* vele groeiplaatsen. De meeste daarvan liggen wellicht in de omgeving van de Mt. Alburni, ten zuidoosten van Salerno.

Literatuur

- Buttler, K. P., 1986. Orchideen. Die wildwachsenden Arten und Unterarten Europas, Vorderasiens und Nordafrikas. Mosaik Verlag, München.
- Rossi, W. Minutillo, F., Leone, M. & B. Moraldo, 1990. Orchidaceae nel Lazio Meridionale. Ricerche Ecologiche, Floristiche e Faunistiche sulla fascia costiera mediotirrenica Italiana, Roma, nr. 264, p. 293-317.

C.A.J. Kreutz
Oude Landgraaf 35a
6373 BE Landgraaf